

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ НА ФОРМУВАННЯ СУЇЦИДАЛЬНИХ ПРОЯВІВ СЕРЕД МОЛОДІ: ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Лузанова Г.О.

доцент кафедри психології та педагогіки ОДУВС

к.ю.н., капітан поліції

У сучасному світі інтернет-мережі охоплюють весь світ та всі сфери життєдіяльності людей. При цьому без інтернету вже важко уявити наше життя, він дуже сильно впливає на всіх, особливо на молодь, будь-то школяр або студент. З розвитком ІТ-технологій спостерігається дуже широке розповсюдження отримали так звані соціальні мережі.

За статистичними даними 45 % школярів зазвичай проводять в інтернет-мережах від 3-х до 6-ти годин, разом з тим, понад 6 годин – 35 %, від 1 до 2-х годин – 20 %. Серед студентів спостерігається схожа картина: зазвичай проводять в інтернет-мережі від 3-х до 6-ти годин – 55%, понад 6 годин – 25 %, від 1 до 2-х годин – 20 %.

Причини, чому використовують інтернет-мережі, різні. Школяри, наприклад, використовують інтернет-мережі для спілкування – 65 %, для навчання (роботи) – 5%, он-лайн-гри – 25%, мультимедіа (музика, фільми та ін.) – 5%. Серед студентів такі показники: для спілкування використовують інтернет-мережі – 55 %, для навчання (роботи) – 25%, он-лайн-гри – 15%, мультимедіа – 5%. Отже, школяри проводять більше часу в інтернет-мережі, ніж студенти. Як школяри, так і студенти, використовують інтернет переважно для спілкування, але студенти в меншій мірі, тому що студенти використовують інтернет-мережі не тільки в якості засобу комунікації, але й в якості основного джерела інформації, необхідної для навчання, роботи, саморозвитку та інше. Школяри, в свою чергу, навпаки, в меншій мірі використовують Інтернет-мережі для пошуку інформації в учбових цілях.

Серед шкільників 90 % зареєстровані хоча б в одній соц. мережі, 10 % –ні, серед студентів 95% - так, 5 % - ні. Частіше всього користуються соц. мережами вдома – 75 % школярів, на уроці (парі, роботі) – 20%, по дорозі додому (під час інших справ) – 5%. Серед студентів% вдома – 55 %, на уроці (парі, роботі) – 30%, по дорозі додому (під час інших справ) – 15%.

Досить тривалий час школяри та студенти проводять в соц.мережах, тому не встигають виконати свою роботу, навчання. Серед школярів: часто – 15 %, іноді – 30%, рідко – 30 %, ніколи – 25 %. Серед студентів: часто – 5 %, іноді – 30%, рідко – 40 %, ніколи – 25 %. Без допомоги інтернету можуть успішно навчатися (працювати, саморозвиватися) серед школярів – 25 %, не зможуть 35 %, не знають – 40 %. В той же час 75% студентів вважають, що сьогодні неможливо вчитися (працювати, саморозвиватися та ін.) без допомоги сеті Інтернету, можливо – 15 %, не знають – 10 %. Це говорить про те, що студенти мають потребу в додатковій інформації, якої не достає в ході навчання. А в школах, гімназіях та ліцеях немає гострої необхідності до додаткових джерел інформації.

Школяри вважають інтернет всесвітнім злом, наркотиком, «поганою» тенденцією – 20%, не знають 40%, так не вважають – 40%. Студенти – 35 %, не знають 60%, так не вважають – 5%.

Школяри вважають, що соцсеті впливають на їх поступки в їхньому житті (поступки, мітинги та ін.) – 40%, що так, ні – 20 %, не знають – 40 %. Студенти: так – 35, ні – 50, не знають – 15 %. Таким чином, в більшій мірі соц.мережі впливають на мислення та поступки школярів, а не студентів – це пояснюється тим, що школяри проводять більше часу в соц.мережах на відміну від студентів, для них мережа носить більш розважальний характер. Студенти насамперед відвідують соц.мережі в ділових цілях, що стосується навчання, роботи, саморозвитку та ін.

Отже, сучасна молодь міцно «підсіла» на використання інтернету. Найчастіше навіть діти розбираються в цих технологіях краще, ніж їхні батьки. Покоління інше й багато хто намагається боротися з постійним

просиджуванням вільного часу в мережі. Вплив інтернету на дитину може призвести до серйозних проблем. У процесі розвитку, підліток може не правильно сприймати реальне життя, змішуючи її з віртуальним світом, виникає інтернет-залежність [5, с. 149-154]. Разом з тим, можуть виникнути проблеми зі здоров'ям (це погіршення зору, проблеми з хребтом, головні болі та багато ін.). Ще одним з небезпечних наслідків є обмеженість емоційного контакту та спілкування з близькими людьми та друзями в реальному житті, що приводить до ряду психологічних проблем. Отже, якщо дитина занадто часто проводить часу в інтернеті, необхідно показати їй інші інтереси, адже краще проводити дозвілля на вулиці, дихаючи свіжим повітрям і займаючись спортом. Разом з тим, інтернет має і позитивне значення, він сприяє як освітньому, так й інтелектуальному розвитку: сайти для батьків, які містять цінний матеріал для виховання та навчання дітей, онлайн-гри, що розвивають, інтерактивні підручники, уроки малювання, іноземної мови та ін. [2, с. 24-30].

З огляду на вищезазначене, виділяють ряд характеристик спілкування в інтернеті:

- втрачається значення невербальних засобів спілкування. Разом з тим, існує набір «смайликів», що означають ряд емоцій, але які не є рівним еквівалентом. Іншими словами, людина не може адекватно оцінювати опонента через його фізичну непередставленість;

- анонімний характер спілкування, що дає можливість само презентації підлітка, виходячи не тільки через його психологічні особливості, але й дозволяючи створити інший образ, що значно відмінний від реального [1, с. 11-20].

Таким чином, у той час як Інтернет може стати джерелом цінної інформації для студентів та працівників, не вся інформація, що знаходиться в Інтернеті є корисною. Доступ до нього може викликати проблеми в суспільстві, особливо серед молоді. Однією з таких небезпечних проблем, яка набирає оборотів, є «Синій кіт», що призвів до великої кількості самогубств серед підлітків.

Вже багато місяців поспіль у Мережі обговорюють підліткову гру “Синій кіт”, або ж “Тихий дім”, “Море китів”, “Розбуди мене о 4:20”. У смертельній грі багато назв, але результат завжди однаковий – закінчене життя і зламані горем батьки, які не розуміють, що ж змусило дитину звести рахунки з життям.

“Синій кіт”, або ж “Тихий дім”, “Море китів” – це спільноти, зосереджені переважно у мережі «Вконтакте», розраховані на підлітків. Починається все з того, що їх адміністратори дають учасникам груп травматичні «завдання» – наприклад, свідомо порізати собі руки лезом, відзнявши усе це на відео. Кінцевою метою «гри» є доведення дитини до самогубства, яке вона також повинна зафіксувати на камеру.

Наразі 260 акаунтів українців приєдналися до “китів” у соцмережах, в яких підлітків доводять до самогубства. В Україні є два летальні випадки у Донецьку та Івано-Франківську, коли “гру” пройшли до кінця – до смерті.

З огляду на цю проблему, необхідно розробити рекомендації для батьків та педагогічних працівників щодо профілактики самогубств та попередження участі дітей у таких іграх, групах, спільнотах. Разом з тим, необхідно розробити заходи з надання допомоги дітям з сімей, які опинилися в складній життєвій ситуації. Навіть тоді, коли причина самогубства, на перший погляд, полягає в шкільному конфлікті, вирішальна роль належить сім'ї, а точніше тому стану, в якому знаходяться батьки, і ті стосунки, які виникають всередині сім'ї. Ось чому важливу (первинну) роль відіграють батьки. Це вміння батьків надавати допомогу дитині в гострій психотравмуючій ситуації, регуляції емоційних станів тощо [3; 4]. Головне – треба роз'яснити дітям, що насправді відбувається. Що це не гра, це – вбивства, на яких заробляють дорослі злочинці. Багато з тих, хто вдається до самогубства, зовсім не хочуть помирати. Вони лише втратили здатність спілкуватися зі світом звичним способом. Для них надто велика доза пігулок чи перерізані вени – спосіб повідомити всім про глибину свого відчаю, спосіб отримання уваги, любові.

Таким чином, основним завданням первинної профілактики є поширення інформації щодо ознак та чинників підліткового самогубства. Профілактична робота з попередження суїциду передбачає створення у навчальному закладі інформаційного куточку з методичною літературою, адресою і телефонами довіри, даних про режими роботи кризових центрів, спеціалізованих відділень лікарень.

Суїциди в наш час посідають третє місце серед причин смерті підлітків. Підлітковий вік, особливо в період інтенсивних пубертатних змін, створює і великі труднощі для виявлення і діагностики тих або інших змін особистості і психічних розладів, які тільки починаються. З іншого боку, підлітковий вік, до якого відносяться старшокласники, як початок життєвого шляху людини і час найбільш інтенсивних розкриттів її можливостей, спричиняється і особливою соціальною і морально-етичною значимістю різних девіацій і психічних порушень, при цьому зростає суїцидальна активність.

Отже, в якості висновку можна сказати, що особливо сильно на прийняття такого рішення, як суїцид, впливає неблагополучна атмосфера в сім'ї. Тобто відсутність уваги з боку батьків та їхня нездатність в тій або іншій мірі зрозуміти дітей. Таким чином, у самогубствах підлітки знаходять уявний вихід з психологічних проблем, що нагромадилися.

Дитячий і підлітковий суїцид, особливо через соц.мережі, є зараз великою проблемою для України. Насамперед це пов'язано з тим, що діти дуже рано дорослішають (що пов'язано з великою кількістю інформації) і відповідно до своїх не за віком дорослих мрій хочуть самоутвердитися, отримати більше від життя,

зокрема, більше, ніж батьки. Природно, що внаслідок різних причин зрозуміти й пристосуватися до дорослих проблем діти й підлітки ще не можуть. Тут дуже велику роль відіграє юнацький максималізм, і, на жаль, іноді діти не знаходять нічого кращого, як покінчити життя самогубством. Тому необхідно розробити методичні рекомендації та профілактичні засоби щодо даної проблематики, зокрема щодо інформування підлітків.

Література:

1. Войскунский А.Е., Бабаева Ю.Д., Смылова О.В. Интернет: воздействие на личность. Гуманитарные исследования в Интернете / Под ред. А.Е. Войскунского. М.: Изд-во «Можайск-Терра», 2000. — 431 с.
2. Марченкова Н.Г. Социально-педагогические аспекты профилактики компьютерной зависимости учащихся: учеб. пособие для широкого круга исследов. и практик. / Н.Г. Марченкова. Оренбург.: Изд-во «Принт-сервис», 2009. — 54 с.
3. Психологія суїциду: Навчальний посібник / За ред. В.П. Москальця. — Київ — Івано-Франківськ: Плай, 2002. — 249 с.
4. Рибалка В.В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій в учнівській молоді: Методичні рекомендації. — К.: ІПППО АПН України, КФ ВМУРоЛ “Україна”, ПП Щербатих О.В., 2007. — 68 с.
5. Церковний А. Аспекти формування Інтернет- залежності [текст] / А. Церковний // Соціальна психологія. — К., 2004. — № 5 (7). — С. 149-154.